

29.10.2024

Asia/5

5

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätös Johanna Nuortevan valtuustoaloitteesta kaupungin peruskoulujen yhteisestä vuorovaikutustaitojen mallista sekä kiusaamiseen puuttumisen ohjeistuksista

Pöydälle 01.10.2024

HEL 2024-005257 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo Johanna Nuortevan valtuustoaloitteen kaupungin peruskoulujen yhteisestä vuorovaikutustaitojen mallista sekä kiusaamiseen puuttumisen ohjeistuksista loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Johanna Nuorteva ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupungin kouluille laadittaisiin yhtenäinen hyvinvointi- ja vuorovaikutustaitojen malli sekä yhteiset ohjeet kiusaamiseen puuttumiseksi Helsingin yleisimmillä opetuskielillä (suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi). Aloite on liitteenä 1.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa aloitetta pääosin ja toteaa, että Helsingin kaupungin peruskouluille on jo luotu yhteiset ohjeet kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisemiseen ja puuttumiseen. Kiusaamisen vastainen ohjelma KVO 13 on ollut käytössä jo useamman vuoden, ja sitä on päivitetty kaikilla koulutusasteilla. Ohjelmaan liitettiin keväällä 2024 toimintaohjeet kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisyyn ja selvittämiseen. Nämä ohjeet ovat sekä suomeksi että ruotsiksi. Mallissa kuvataan, kuinka kiusaamista, häirintää tai väkivaltaa voidaan ennaltaehkäistä, mitkä ovat eri toimijoiden vastuut ja toimenpiteet akuuteissa ja toistuvissa tilanteissa, milloin otetaan yhteys lastensuojeluun, poliisiin tai muihin ulkopuolisiin toimijoihin, sekä kuinka tilanteita seurataan. Koulussa sovitaan arjen käytänteet toimintamallin pohjalta. Toimintamallin kehittämisessä on hyödynnetty Helsingin kouluissa olemassa olevia käytänteitä. Toimintamallia ei ole saatavilla vielä englanniksi, mutta lautakunta esittää, että malli käännetään myös englanniksi. KVO13 -kiusaamisen vastainen toimenpideohjelma on saatavilla Helsingin kaupungin verkkosivuilla niin suomeksi, ruotsiksi kuin englanniksi.

Helsingin peruskouluille ei ole luotu yhteistä mallia esimerkiksi Rovaniemen vuosikellon tapaan hyvinvoinnin ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen. Sen sijaan kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että kouluille suositeltiin viittä tutkittuun tietoon perustuvaa tunne- ja vuoro-

vaikutusohjelmaa, joista koulut valitsivat systemaattiseen käyttöön yhden tai useamman. Koulujen kehittämistyö haluttiin perustuvan ohjelmiin, joilla on tutkitusti vaikuttavuutta ja joiden käyttö on varmasti turvallista ryhmien kanssa. Kouluja tuettiin siten, että henkilöstölle järjestettiin koulutusta koulun valitsemasta ohjelmasta/ohjelmista sekä ne kehittivät omaa tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamisen rakennetta valitun ohjelman/ohjelmien pohjalta (tyypillisesti vuosikello) ulkopuolisen asiantuntijan fasilitoimina niin suomeksi kuin ruotsiksi.

Yhtenäisen mallin tarjoamisen sijaan haluttiin lähteä edistämään yhteiskehittämistä vuosina 2022–2023 sitouttavan kouluyhteisötyön hankkeessa, joka mahdollisti rakenteen luomisen osaksi koulun jo olemassa olevaa toimintakulttuuria. Näin ollen rakennetta ei tarjottu ylhäältä annettuna, vaan kehittäminen tapahtui koulun omista lähtökohdista ja tarpeista käsin, jolloin huomioitiin myös koulun lähtötilanne. Minkään koulun ei tarvinnut lähteä tyhjästä luomaan omaa vuosikelloaan, vaan niillä on ollut mahdollisuus hyödyntää toisten koulujen esimerkkejä vuosikelloista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että peruskouluille suositellut tunne- ja vuorovaikutusohjelmat tarjoavat teoreettisesti ja menetelmällisesti riittävän tuen, mutta ehdottaa, että Helsingin kouluille tarjotaan suositeltujen ohjelmien lisäksi yhteinen ja helposti saatavilla oleva materiaalipankki, jonne olisi koottuna valmiita tuntisuunnitelmia opettajien käyttöön niin suomeksi, ruotsiksi kuin englanniksi. Materiaalipankin koamisessa tulee hyödyntää Helsingin pohjoisen suurpiirin alueella alkanutta OmaStadi-hanketta, jossa tuetaan tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamisen kehittämistä ja juurruttamista alueen kouluissa. Lautakunta pitää tärkeänä, että osaamiseen panostetaan ja sitä ylläpidetään täydennyskoulutuksen avulla sekä sitä, että juurruttamisen työtä jatketaan Helsingin peruskoulujen osalta.

Yhteenveto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa pääosin valtuutettu Johanna Nuortevan ja muiden valtuutettujen aloitetta yhtenäisen vuorovaikutusmallin ja kiusaamiseen puuttumisen ohjeistusten luomisesta Helsingin peruskouluille. Lautakunta toteaa, että kaupungin kouluilla on jo olemassa yhteiset ohjeet kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ennaltaehkäisyyn ja niihin puuttumiseen, mutta ohjeet ovat saatavilla tällä hetkellä vain suomeksi ja ruotsiksi. Lautakunta esittää toimintamallin kääntämistä myös englanniksi. Yhtenäisen hyvinvointi- ja vuorovaikutusmallin sijaan kouluissa on käytössä vaikuttavuudeltaan tutkittuja tunne- ja vuorovaikutustaito- ohjelmia, joiden pohjalta on kehitetty koulukohtaisia vuosikelloja. Lautakunta pitää koulukohtaisia vuosikelloja parempana

kuin yleisluontoista mallia, mutta ehdottaa materiaalipankin luomista opettajien tueksi ja korostaa täydennyskoulutuksen merkitystä.

Aloite on jätetty kaupunginvaltuuston kokouksessa 10.4.2024. Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2. ja 3. momentin mukaan kaupunginhallituksen on osoitettava aloite vastattavaksi sille lautakunnalle, jonka toimivaltaan tai jonka alaisen viranomaisen toimivaltaan aloitteessa esitetty toimenpide kuuluu ja jonka on allekirjoittanut alle 25 valtuutettua. Toimielimen on vastattava aloitteeseen kahdeksan kuukauden kuluessa sen jättämisestä aloitteen tekijälle.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Elina Rautiainen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 22 148
elina.rautiainen(a)hel.fi
Agneta Eklund, sij. perusopetuksen päällikkö, puhelin: 310 86219
agneta eklund(a)hel.fi
Vesa Nevalainen, oppilaiden hyvinvointipäällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 10.04.2024 Nuorteva Johanna Kaupungin peruskouluille yhteinen vuorovaikutustaitojen malli sekä kiusaamiseen puuttumisen ohjeistu

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Aloitteen tekijä

Otteen liitteet
Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunginkanslia